

Párizs, Pozsony... víz mindenütt

Petra, Párizs

– Lebontották a Centrál uszodát – mondta Petra apja, mielőtt a Skype kapcsolat újra megszakadt volna. Petra még egy darabig ismételte a mikrofonba:

– Ott vagy? – majd letette a fejhallgatót, és lecsukta a laptopot. Odament az ablakhoz, megnézte, megszáradt-e már a fürdőruhája. Ennek az anyagnak elég egy másodperc, és újra száraz lesz. Később újra felnyitotta a laptopot, és beírta a két kulcsszót a Google keresőbe: *uszodák, Pozsony*.

Ez a két szó már régóta kulcsfontosságú volt a számára. A Centrál uszodában töltötte a gyerekkorát. Mikor este behunyta a szemét, egy pillanatra látta a neonfényeket és feliratokat az uszoda műanyag tetején. Már kora reggeltől egész délelőtt a klóros vízben ázott. Legutóbb, mikor Pozsonyban járt, elment a Centrálhoz. A meghajlított hullámpala résén keresztül bemászott az uszoda területére. A falakról már mállott a vakolat, és Petra csak ekkor vette észre, hogy az épület valójában téglából van. Mindig is azt hitte, hogy az egész csak műanyag. Elég volna egy erősebb szél, felemelné az uszodát, és letehetné bármelyik posztszocialista város lakótelepén. A szabadon felcserélhető szerkezetet le lehetne dobni a piac és az Istropolis közé, körbe veheti a kávépörkölő, a Stein sörfőzde és a Figaro csokoládégyár illata. Rájött, hogy a Centrál lebontásával „emlékmegőrzővé” vált. Mostantól már ő bosszanthatja a fiatalokat a dolgok részletes leírásával, hogy milyenek voltak, amilyenek már soha nem lesznek.

Megcsörrent a Skype, a képernyőn pedig megjelent a zöld és a piros fülhallgató. Az erős szél becsapta a tetőablakot. Újra elkezdett esni. A fürdőruha lecsúszott a kötélről, és belecobbant a vízzel teli vödörbe. Petra észrevette, de gyorsan a fejhallgató után nyúlt, és megnyomta a zöld fülhallgatót:

– Apu, ott vagy?

Csend. A fülhallgató süket. A plafonon átszivárgó víz elkezdett a szobában szétrakott vödörbe csöpögni. A csöpögés különböző hangnemben szólalt meg, attól függően, mennyire voltak tele vízzel a vödörök. Petra leült az ágyra, és csak hallgatta ezt a dallamot.

A nemzeti ostyaszület

Egyszer egy hónapban elment a postára a csomagért. A dobozban csak Horalky-nápolyi volt.

– A Horalky az egyetlen tisztességes édesség – állította az anyja.

– Nincs úgynevezett továbbfejlesztett recept, vagy további 20% ingyen, és más kapitalista blabla!

Petra anyja már húsz éve ugyanolyan édességeket hozott haza a bevásárlásból. Ezért a társadalmi változásokat a csomagolások, a márkák és a menyiségek alapján kritizálta. Lerakta a táskákat az asztalra, kiszedte a megvett dolgokat, bekapcsolta a Regina rádiót, és amíg üvegesre pírította a hagymát, a társadalmi állapotokat kritizálta. Volt, hogy mindenki összegyűlt a konyhába vacsorázni, vagy csak átsétáltak rajta, de Petra anyjának mindig akadt közönsége.

– Mi a konyha népe vagyunk – szólta rá a konyhán átsétálókra, akik világot vettek ki a fiókból, vagy belekukkantottak a szatyrokba, vagy beleettek a fazékba.

– A szlovákok sohasem ültek szalonokban, hanem kis sámlin a konyhában!

Petrát ez a kijelentése mint mindig, most is meg tudta nevetetni.

– Anyuci, te vagy a mi kis Matica Slovenskánk! – mondta neki Petra apja, miközben rácsapott a fenekére. A bátyja, Michal ilyenkor mindig hozzátette, hogy a vezetéknevük magyar, tehát ők valószínűleg a szalonban ültek.

A szofisztikált érvelés nem nagyon ment Petra anyjának, de ahogy kibontotta az ősrégi kekszeket, rögtön meg tudta alapozni a politikai beszédét.

– Aha! – az ujjával összecsípte a csomagolást, hogy jól látható legyen a termék valódi mérete.

– Így rövidítenek meg minket! – kiáltott fel.

Erre nem lehetett mit mondani. Senki sem mert átállni az ellenzéki oldalra, mindenki leült az asztal köré, ő pedig felszolgálta az ebédet, miközben szidta a piac láthatatlan kezét, mely az ő fazekából lop.

– Megfőznek bennünket, mint a békát a fazékban! Lassan, fokozatosan, hogy ne vegyünk észre semmit. Mintha hülyék lennénk! Ráadásul pofátlanul minden este el is ismétlik, hogy jobban élünk, csak nem akarjuk elismerni!

Michal az asztal alatt rugdosta Petrát. Félt, hogy az anyja majd műanyag szatyrokkal fog közlekedni a villamosokon, ökölbe szorított kézzel fog fenyegetőzni, közben pedig valamiféle azonosítatlan összeesküvők csoportjához fog beszélni. Mint az a nő, aki később levetkőzött a parkban, és a mentőnek kellett elvinnie.

– Ha egyszer a Horalky kisebb lesz, vagy valamit megváltoztatnak rajta, anya elveszíti az egyetlen biztos pontot is – mondta Petrának nevetve.

Minden hónapban kinyitotta a dobozt, és leellenőrizte, megvannak-e a Horalkyk. A Horalkyt mindig úszás után ette meg. Az egyik kezével száritotta a haját, a másikban pedig a kekszet tartotta, melyből mindig harapott egyet. A teste reagált a cukorra, így mindig az úszás után volt a legjobb kedve. A világnak hirtelen értelme lett, tisztán illatozott minden, mint a klór, a vizes papucs csattogása ringatózó ritmussá változott, olyan zamata volt mindennek, mint az évek óta változatlan ostyaszületnek. Amikor Michal elment Finnországba, két doboz is útra kelt: egy Párizsba, egy pedig Helsinkibe. A mailben a testvére ezt írta Petrának: „A török kollégám tegnap kapott egy harapást a Horalkyból. Azt mondta, olyan íze van, mint az ő tradicionális török kekszüknek, de az övék jobb.” „Tudtad, hogy a *bryndza* románul sajtot jelent? Csak egy egyszerű szó a sajtra” – írta válaszul Petra. Megígérték egymásnak, hogy ezt nem mondják el az anyjuknak. Egy csomó szmajlit is cseréltek.

Rémálmokkal teli éjszakák

Törülköző keresztlödböve az arcán, párszor levegőt vesz, majd kifújja a frotír anyagon keresztül, ezután pedig megérzi a vizet, ami nem engedi többet levegőhöz jutni. Néhányszor még megpróbál gyorsan levegőt venni, de a víz csak folyik a törülközőre, mely ettől teljesen elnehezedik, és már nem tud lélegezni. Érzi, ahogy megfeszülnek a lábujjai, később pedig megrándul az egész lába. Elveszi a kontrollt az izmai fölött. A törülköző megakadályozza a következő levegővételt. A már megkeményedett fehér frotír maszként veszi körül az arcát. Egy másodpercre el is felejt, hogy az uszoda zuhanyzójában van. A lányok, akikkel együtt jár úszni, ott állnak felette. Vödörből öntik a vizet a törülközővel borított arcára.

Egy pillanatra visszaemlékszik, ez valóban csak egy kis emlékfoslány, nem a teljes emlék, de eszébe jut, hogy hasonlóan érezte magát akkor is, mikor egy olyan szobában aludt, ahol az ágyak szorosan egymás mellé voltak tolva. Az ágyakon cserélődtek az emberek. Egyszer ott aludt egy amerikai párocska, akik az európai útjuk során megálltak Párizsban is. Számukra Európát London, Párizs, Róma és Madrid jelentette. Rövid ideig a parkban aludtak, majd felhívta őket magukhoz a lakásba. Szükségük volt rá, hogy valakit elszállásoljanak pár hétre, hogy legyen aki besegít a laktérbe. Majd aludt ott egy cseh lány is, aki napokat töltött Párizsban az ágyon ülve, csillogó papírra nyomtatott divatmagazinokat lapozgatva. Egy hónap múlva önként hazament, és ott hagyta szabadon az ágyat. Majd pedig Natália összes pasija következett. Petra ágya közvetlenül az övé mellett volt. Párszor felébredt rá, hogy valami pasi arcába fújja a levegőt, aki közte és Natália között alszik. Máskor arra az álomra ébredt, hogy azt érzi, nem tud lélegezni, valamit beszél is álomban, aztán végül magához tért, és felült az ágyon. Abban a pillanatban elfelejtette, mit álmódott, csak a szívdobogását érezte. Otthon teljesen nyugodtan aludt.

KEPPLOVÁ, Zuska
(Dósa Annamária fordítása)

„Bukta gót betűkkel”
Magyar Lettre Internationale, 84

„Anka – London,
Natalia – Párizs,
Juliana – Budapest”
Magyar Lettre Internationale, 85

„Akár a kariatídák”
(Árgyelán Erzsébet ford.)
Magyar Lettre Internationale, 86

„Delta”
Magyar Lettre Internationale, 87

„Expatok
Budapesten”
Magyar Lettre Internationale, 91

„57 km-re
Taskenttől”
Magyar Lettre Internationale, 94

„SZA_ADSÁG”
Magyar Lettre Internationale, 98

Miközben az egyik lába még a földön volt, ő már aludt is. Az álmai pedig teljesen átlagosak voltak, valóságból kiragadott képek viccesen kiforgatva. Egyszer pedig a saját hangjára ébredt. Olyan volt, mintha a hangos levegővétel szavakká változott volna, majd pedig vissza. Egy kicsit szégyellte magát ezért. Rémálmok egy alvó emberekkel teli szoba közepén. Kinyitotta a szemét, és látta a franciaerkély körül a függönyt, és a résnyire nyitott kis ablakot az ágyak fölött. Valószínűleg túl kevés volt a levegő ennyi embernek.

Hirtelen letépte a törölközőt az arcáról, és észrevette a feje fölött az úszótársai arcát. A zuhanyzó csempézett padlóján feküdt. Valaki kitalálta, hogy próbálják ki a waterboardingot. A szimulált fuldoklást. Ez az állítólagos terroristák által lakott börtönök újdonsága. Petra és úszótársai naponta pár órát töltenek a vízben. Nem hitték el, hogy egy vizes törölköző az ember arcára dobva valóban megrémíszthet valakit. Most Petra szemébe néztek: a pupillái rögtön összeszűkültek, amint félrehúzta a törölközőt. Gyorsan felült, és letörölte arcáról a vizet. A hirtelen emlék a lakásból, ahol azután lakott, hogy megérkezett Párizsba, egyszeriben eltűnt. Valaki helyet cserélt Petrával a csempézett padlón. A kezébe adtak egy vödör vizet. Most ő fog valaki mást vízbe fojtani.

Az a rövid kis pillanat a törölköző alatt adta a témáját az élete végéig tartó rémálmoknak. Az anyja a mai napig időről időre Oroszországba utazik álmában. Becsomagolja és kicsomagolja a bőröndjeit, lekési a vonatot, fut a toalettbe, ahol ki vannak lyuggatva a válaszfalak, és a kabinja ajtaján ott dörmöbölnek az orosz asszonyok. Lenéz maga elé, és a fehér deszkán csak két cipőnyomot lát, hiányzik a tál, csak egy lyuk van, melyet elfedtek a legyek. Valaki újságot nyújt neki, hogy megtörölje magát, majd pedig újra futni kezd, hogy elérje a vonatot... Az anyja mindig nevet, mikor ezt az álmod meséli. Hozzácsap még néhány kollégiumi vagy fürdőhelyi emléket, meg pár viccet is. Viszont egyúttal azt is hozzáteszi, hogy minden ilyen álmot után csuromvizesen ébred, és hálóinget kell cserélnie.

Most már Petra is tudja, miről fognak szólni a soronkövetkező álmai. Lesz saját szobája a kollégiumban, lesz saját bevétele az úszótanfolyamokból, és francia barátja is lesz, aki mellett nyugodtan fog tudni aludni. Viszont párszor egy évben azért felriad majd, és lecseréli a nedves pizsamáját. Reggeli közben

pedig megpróbálja összerakni az álmod a fejében, a friss croissant és a vaj fölött meséli majd el a barátjának, hogyan aludt egyszer egy csomó emberrel együtt egy szobában. A levegő nehéz volt, nyár közepe volt, Párizs közepén. Az asztalon morzsák, olvadó vaj. Nem messze volt a vasútállomás, az utcán mentők és tűzoltóautók futkároztak. A szemközti ablakban a tűzoltók tornáztak. Néha valaki kiabált az utcán. Az aszfaltmeleg idefújta a pakisztáni negyed illatát, ahol olyan alakú zöldségeket árultak, amilyeneket az ember el sem tud képzelni. A büfében lévő ételeket le sem lehetett nyelni, olyan csipősek voltak, és a pakisztániak sohasem kiabáltak a nők után, csak álltak és beszélgettek a járdán, lágy hangjuk beleolvadt a város zajába, ami aztán kásává sűrűsödve egyre csak keményedett és keményedett, mígnem ez az egyveleg túlságosan nehéz nem lett. Ezért volt szükség arra, hogy az ember álmaiban újra összekeverje őket, megelőzve ezzel azt, hogy rászáradjanak az agyára. A láb kontrollálatlanul kiló, a test megfeszül, és Petra a sötétben elindul megkeresni a fiókban a száraz pizsamafelsőt. Egy ilyen éjszaka alatt ugyanúgy megizzadt, mint a háromnegyed órás futás után a parkban. Az izzadság illata finom keveréke volt a karinak, az avas vajnak és a klórnak.

Csináltak pár képet a mobiljukkal. Képeket a vizes törölközővel keretezett arcokról. Utána odamentek a szekrényekhez, és elkezdtek a hajszárító alatt szárítani a hajukat és a fürdőruhájukat is. A műanyagoknak elég egy pillanat, a haj örökkévalóságig vizes marad. Petra még ezután elment futni. A zuhany után még gyorsan felkészül a holnapi előadásra. A kollégiumban estefelé az ajtók mögül hangokat lehet hallani. Különböző nyelveket és akcentusokat. A konyhából cigarettafüst szivárog be az ajtó alatt. A folyosón lévő neon zümögni kezd. A legyek és a lepkék a lámpaburákon kopognak. A nyár őszbe vált. Párizs megnyugszik. Petra érzi, a nehéz nyári levegő már eltűnt. Viszont az álmaiban olykor-olykor visszatér majd.

DÓSA ANNAMÁRIA FORDÍTÁSA

